

Zeniten az orosz futball.

Mi, magyarok, tudjuk, mi a sportcsoda. Jégkorong-válogatottunk úgy jutott fel a világ élvonalába, hogy alig van jégcsarnokunk, külföldi szövetségi kapitányunk a határon kívül főállású edző, ellenfelünknek nem adnak meg egy nyilvánvaló gólt. Na, ez a csoda. Az orosz Zenit Szent-Peterszberg május 14-i győzelme a labdarúgó UEFA-kupa döntőjében nem az, sokkal inkább egy folyamat csúcsa. Vagy csak állomása?

DÉNES FERENC | eletstilus@hetivalasz.hu

A futball XXI. századi orosz modellje a nacionalizmusba hajló nemzeti azonosságtudat, a politikai akarat és a nyersanyagokból származó pénzbőség pilléreire épül. A széthulló Szovjetunió, a világhatalmi pozíció megrendülése okozta sokk után a gyarapodás megindulásával az oroszok elemi erővel kívánják újra nagy nemzet fiainak tudni magukat. A sajátos állami-magán szimbiózisban élő nyersanyag-kitermelő cégeknél óriási „szabad felhasználású” pénzek összpontosulnak, melyeket a központi költségvetés kontrollja nélkül költhetnek el. Az igényt és a lehetőséget a politikai akarat köti össze, erőteljesen ösztönözve az oligarchákat a futballban való szerepvállalásra. A friss UEFA-kupagyőztes Zenit Szent-Peterszberg mögött például az állami tulajdonban lévő Gazprom

leányvállalata, a Gazprom Nyefty áll. A cég jogelődje az a Szibnyefty volt, amely 2005 decemberéig az abban az évben az UEFA-kupát is elnyerő CSZKA Moszkvát szponzorálta.

Oroszokban nem feltétlenül üzleti alapon szervezték újjá a labdarúgást. A gazdagon adományozott pénzt kevés-

A nagy európai ligákban is szívesen igazolnak Oroszországban nevelkedett játékosok.

sé megtérülő befektetésként kezelték az adományozók, ennek megfelelően a klubok elsősorban a játékoskeretek erősítésére fordították a forrásokat. Így ma már a világ élvonalához tartozó futballisták játszanak az orosz Premiere League-ben. A stadionok azonban már korántsem világszínvonalúak, a klubok pedig nem a közönségtől származó bevételekre alapozzák működésüket:

a 16 első ligás csapat közel fele 20 ezer fő alatti arénában játszik, több éppen csak tízezres, a Zenit is mindössze 21 500-as. Aki pedig az orosz klubok honlapjára téved, kevés nyelvtudással is érzékelheti, hogy a marketing és PR nem vezető területe az orosz futballmenedzsmentnek. A kupagyőzelem után erre célzott a Zenit sikeredzője, *Dick Advocaat* is: „Bízom benne, hogy győzelmünkkel valami nagyszerű kezdődik az orosz futballban. A pénz és a siker megvan,

» A Zenit játékosai ünnepelnek az UEFA-kupa döntőjében

remélem, hogy ez új stadionokat, jobb pályákat és jobb edzéslehetőségeket jelent. Máskülönben örömről csak egyszerezni.”

Az orosz futball máris továbblépett, és megkezdte az üzleti futball felépítését. A Zenitnek az év végére 62 ezer férőhelyes stadiont épít a Gazprom, Moszkvában jövőre lesz kész a Szpartak 42 ezres arénája a Lukoil támogatásával, a 84 ezres Luzsnyiki Stadion pedig a héten a Bajnokok Ligája döntőjének ad otthont. Majd minden csapatnak van futballakadémiája, ahová és ahonnan ömlenek a tehetségek. Már nemcsak a helyi csapatokhoz – a Zenit ászainak többsége orosz –, hanem a nagy európai ligákban is szívesen igazolnak Oroszországban nevelkedett játékosok.

Sajátos, bár az orosz történelemmel igencsak összhangban lévő fejlődési tényező az emigránsok szerepe. A legismertebb Csukcsföld kormányzója, *Roman Abramovics*, aki otthonról menekülve az utóbbi években főtárszám milliókat költött az angol Chelsea FC felépítésére (s ezzel önmaga elfogadtatására és védelmére). Ismert figura még *Aliser Uszmanov*, aki az Arsenalnál, és *Alekszej Fedoricev*, aki az AS Monacónál vállalt szerepet. A tekozló fiúknak azonban lassan megengedik, hogy hazatérjenek; Fedoricev és Uszmanov egymást váltva a Dinamo Moszkvát segítették, Abramovics pedig az eddig több mint 50 pályát építő, képzési programokat, tanulmányutakat szervező, több ezer gyerekkel foglalkozó Nemzeti Futballakadémia (és az orosz válogatott szövetségi kapitánya, *Guus Hiddink*) főfinanszírozója.

„Tíz éven belül orosz csapat nyerheti a Bajnokok Ligáját” – nyilatkozta 2006 őszén *Arsène Wenger*, az angol Arsenal menedzsere a CSZKA-tól elszenvetett BL-vereség után. A rohamléptekkel fejlődő látványfutball, a futballakadémiákat és nemzeti labdarúgóprogramokat látva felmerül: lehet, hogy már nyolc év sem kell ehhez? ■

Fotó | MTI